

Hardlopen in het verleden – de Zesstedenloop, Zaandam (3)

Nog een paar plaatjes van de zijstraatjes van het Rustenburg die moesten verdwijnen ten behoeve van de Albert Heijntoren.

Aan het eind van de Rustenburgerdwarstraat lag de smederij van Sombroek en was ook de personeelsingang van het kantoor van houthandel William Pont. Rond 1960 was hier het kantoor van ziektekostenverzekering Vezeno gevestigd. Op de hoek van het Ankersmid zien we de fietswinkel van Stelder.

Met de bouw van de Albert Heijntoren werd een serieus begin gemaakt van het

moderniseren van het centrum van Zaandam. Opvallend is te noemen dat het hoge gebouw tot stand kwam zonder hoge steigers. Men begon met de bovenste verdieping, die na het gereedkomen met behulp van vijzels één bouwlaag omhoog geduwd werd, waarna aan de volgende verdieping begonnen werd. Volgens deze methode werden alle 18 verdiepingen omhoog gevijzeld. De bouw vond

plaats tussen 1969 en 1971. De reconstructie van de Gedempte Gracht kende vele vormen met evenveel mislukkelingen.

Op de hoek van het Rustenburg en Gedempte Gracht slaan we linksaf. Tot 1858 liep hier een grote sloot het Westzijderveld in. Aan beide kanten lagen paden met woningen. Aan de noordkant van de sloot lag het Geldelozepad en aan de zuidkant het Zilverpad. Na de demping van de sloot werd het middengebied langzamerhand ingericht als marktgebied. Zowel goederen als vee werden hier verhandeld. Grotere gebouwen verrezen tussen de huizen en ter verfraaiing kwam er ook een plantsoen in het midden met fontein.

Een paar van deze plekken zal ik extra aandacht schenken. Het eerste opvallende bouwwerk dat de lopers aan de rechterkant zagen was "Ons Huis". De in 1896 opgerichte Scheeps- & Bootwerkersbond 'Eensgezindheid' had na zeven jaar al zoveel geld in de stakingskas dat de vereniging een indrukwekkend gebouw met een kasteeltoren kon laten neerzetten. Deze ruimte werd niet alleen gebruikt voor vergaderingen, maar ook voor manifestaties en toneelvoorstellingen. Het ligt voor de hand om de bouw van "Ons Huis" te vergelijken met de bouw van de Burcht van Berlage aan de Henri Polaklaan in Amsterdam. Vrijwel gelijk met de bouw van de Beurs van Berlage aan het Damrak in Amsterdam liet de machtige Algemene Nederlandse Diamantbewerkerbond in 1900 te Amsterdam haar vakbondsgebouw neerzetten. Nog steeds is een bezoek aan dit gebouw aan de Henri Polaklaan,

tegenwoordig het Wetenschappelijk Bureau voor de Vakbeweging, de moeite waard. Ons Huis in Zaandam bleef tot in de jaren zestig het belangrijkste theater van Zaandam en werd in 1963 gesloopt om plaats te maken voor de Hema.

Aan de linkerkant, op de hoek van de Vinkendwarsstraat was jarenlang het tuiniersbedrijf van Does gevestigd.